

**Фіксація збитків, завданих
агропромисловому комплексу внаслідок
збройної агресії проти України**

Моргоєва Аміна

юридичний консультант PEJ
amina.morhoieva@projectexpeditejustice.org

Міць Анастасія

юридичний консультант PEJ
anastasiia.mits@projectexpeditejustice.org

ПРО ПРОГРАМУ

Project Expedite Justice («PEJ») розпочав роботу в Україні у квітні 2022 року з метою забезпечення правосуддя для громад, які постраждали від російської агресії в Україні.

Основна місія — протидіяти найтяжчим злочинам, визначити найбільш прийнятні шляхи притягнення винних до відповідальності, а також сприяти доступу постраждалих до правосуддя через національні, регіональні та міжнародні правові механізми.

Ми хочемо допомогти вам перетворити історію збитків на історію надій.

ОСНОВНІ ПАРТНЕРИ

- Всеукраїнська аграрна рада (ВАР)
- Аудиторські компанії, зокрема Geo Finance
- Міністерство економіки України
- інші урядові та неурядові організації

МЕТА СПІВПРАЦІ

- документування економічних втрат аграріїв
- проведення аудиту збитків підприємств
- підготовка доказової бази для компенсаційних механізмів

РЕЖ також входить до числа партнерських організацій **Реєстру збитків для України (RD4U)**

PROJECT
**EXPEDITE
JUSTICE**

Реєстр збитків як основа міжнародного компенсаційного механізму

1. У резолюції Генеральної Асамблеї ООН визнається необхідність створення міжнародного механізму для надання компенсації Україні
2. Указ Президента України «Про робочу групу з розробки та впровадження міжнародно-правових механізмів відшкодування збитків, завданих Україні»

Реєстр збитків для України

- Штаб-квартира в Гаазі (Нідерланди), однак має свій офіційний офіс в Києві.
- Реєстр збирає та фіксує інформацію про збитки, завдані війною.
- Постраждаді подають заяви з описом втрат і доказами.
- Заяви подаються онлайн через **портал Дія**.
- Заяви повинні містити опис збитків та підтверджуючі докази.
- Усі подані дані перевіряються та вносяться до міжнародної бази Реєстру.

ВАЖЛИВО! Реєстр не виплачує компенсації – він створює міжнародно визнану доказову базу для майбутніх виплат через спеціальний компенсаційний механізм.

Іншими словами, Реєстр - це перший крок до отримання компенсації за збитки, завдані війною

Реєстр збитків для України

A Заяви фізичних осіб
A1 Заяви, пов'язані з вимушеним переміщенням
A1.1 Вимушене внутрішнє переміщення
A1.2 Вимушене переміщення за межі України
A2 Заяви, пов'язані з порушенням особистої недоторканності
A2.1 Смерть близького члена сім'ї
A2.2 Зникнення безвісти близького члена сім'ї
A2.3 Серйозні тілесні ушкодження
A2.4 Сексуальне насильство
A2.5 Катування або нелюдські чи такі, що принижують гідність, види поведінки або покарання
A2.6 Позбавлення свободи
A2.7 Примусова праця або служба
A2.8 Насильницьке переміщення або депортація дітей
A2.9 Насильницьке переміщення або депортація дорослих
A2.10 Інші порушення міжнародного права прав людини, міжнародного гуманітарного права або законів і звичаїв війни
A3 Заяви, пов'язані з втратою майна, доходу або засобів до існування
A3.1 Пошкодження або знищення житлового нерухомого майна
A3.2 Пошкодження або знищення нежитлового нерухомого майна
A3.3 Втрата житла або місця проживання
A3.4 Втрата оплачуваної роботи
A3.5 Втрата приватного підприємництва
A3.6 Втрата доступу або контролю над нерухомим майном на тимчасово окупованих територіях
A3.7 Інші економічні втрати
A4 Втрата доступу до державних послуг
A4.1 Втрата доступу до медичної допомоги
A4.2 Втрата доступу до освіти

B Заяви з боку держави Україна
B1 Пошкодження або знищення майна
B1.1 Пошкодження або знищення критичної інфраструктури
B1.2 Пошкодження або знищення не критичної інфраструктури
B1.3 Пошкодження або знищення житлового нерухомого майна - житлових приміщень
B1.4 Пошкодження або знищення житлового нерухомого майна - місць загального користування
B1.5 Пошкодження або знищення громадських будівель та споруд
B1.6 Інші втрати майна
B2 Пошкодження, знищення або втрата об'єктів чи будівель, які належать до культурних цінностей
B3 Шкода навколишньому середовищу та природним ресурсам
B3.1 Екологічна шкода
B3.2 Розкрадання та/або привласнення природних ресурсів
B4 Державні гуманітарні витрати на підтримку постраждалого населення
B5 Розмінування та очищення від нерозірваних боєприпасів
C Заяви юридичних осіб (крім тих, що включені до категорії B)
C1 Пошкодження або знищення майна
C1.1 Пошкодження або знищення критичної інфраструктури
C1.2 Пошкодження або знищення не критичної інфраструктури
C1.3 Пошкодження або знищення житлового нерухомого майна - житлових приміщень
C1.4 Пошкодження або знищення житлового нерухомого майна - місць загального користування
C1.5 Пошкодження або знищення нежитлового нерухомого майна (не пов'язане зі збитками для бізнесу)
C2 Пошкодження, знищення або втрата об'єктів чи будівель, які належать до культурних цінностей
C3 Збитки бізнесу та інші економічні втрати
C3.1 Пошкодження, знищення або втрата активів
C3.2 Втрата контролю над майном на тимчасово окупованих територіях
C3.3 Переміщення (евакуація) бізнесу
C3.4 Інші економічні втрати
C4 Гуманітарні витрати

Реєстр збитків прийматиме заяви за понад 40 категоріями втрат.

Станом на сьогодні у Реєстрі Збитків відкрито **21 категорій** заяв, включно з категоріями для громадян, бізнесу і держави

A1.1 Вимушене внутрішнє переміщення

A1.2 Вимушене переміщення за межі України

A2.1 Смерть близького члена сім'ї

A2.2 Зникнення безвісти близького члена сім'ї

A2.3 Серйозні тілесні ушкодження

A2.4 Сексуальне насильство

A2.5 Катування або нелюдські чи такі, що принижують гідність, види поведження або покарання

A2.6 Позбавлення свободи

A2.7 Примусова праця або служба

A2.8 Насильницьке переміщення або депортація дітей

A2.9 Насильницьке переміщення або депортація дорослих

A3.1 Пошкодження або знищення житлового нерухомого майна

A3.2 Пошкодження або знищення нежитлового нерухомого майна

A3.3 Втрата житла або місця проживання

A3.5 Втрата приватного підприємництва

A3.6 Втрата доступу або контролю над нерухомим майном на тимчасово окупованих територіях

V1.1 Пошкодження або знищення критичної інфраструктури

V1.2 Пошкодження або знищення не критичної інфраструктури

C1.1 Пошкодження або знищення критичної інфраструктури

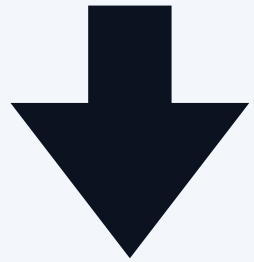
C1.2 Пошкодження або знищення не критичної інфраструктури

C3.1 Пошкодження, знищення або втрата активів

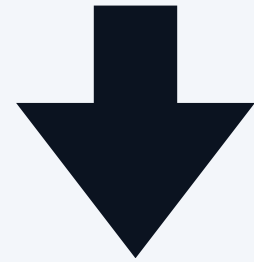

Докази

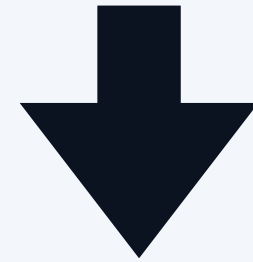
Письмові докази

документи,
акти, договори,
листування,
електронні
документи.

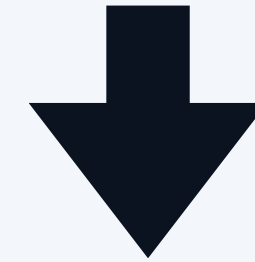
Речові докази

предмети, які за
своїми
властивостями
підтверджують
або спростовують
обставини
(наприклад,
пошкоджене
обладнання).

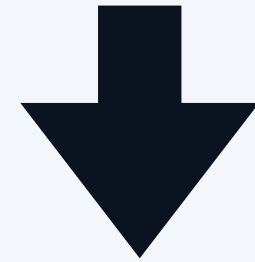
Електронні докази

файли, дані з баз,
аудіо- та
відеозаписи,
скан-копії
документів.

Висновки експертів

результати
спеціальних
досліджень,
оцінок.

Показання свідків

свідчення
осіб, яким
відомі факти,
що мають
значення для
справи

Чому це важливо?

Міжнародний статус Реєстру означає збитки визнаються не лише в Україні, а й на міжнародному рівні.

Дані Реєстру можуть бути основою для майбутніх компенсацій (одним із можливих джерел розглядаються заморожені російські активи).

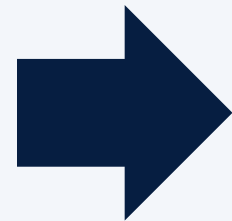
Подання заяви безкоштовне і не обмежує можливість звертатися до інших механізмів відшкодування (гранти, суди, ЄСПЛ, арбітраж).

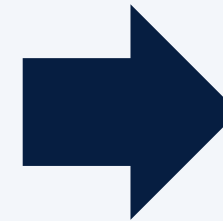
Реєстр збитків для України

Подання заяви в Реєстр Збитків А3.5 – “Втрата приватного підприємництва” для приватних підприємців (ФОП) та С3.1 – “Пошкодження, знищення або втрата активів”

ведення
господарської
діяльності

зупинення або
пошкодження
активів внаслідок
повномасштабного
вторгнення

Втрачений дохід

паспорт;
РНОКПП (ідентифікаційний
код);
витяг з Єдиного державного
реєстру юридичних осіб,
фізичних осіб-підприємців
та громадських формувань
про реєстрацію бізнесу;
КВЕДи

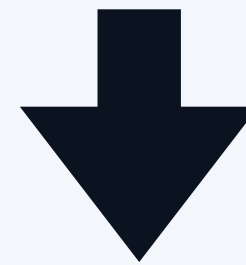
Договори оренди землі;
Витяг або кадастрові дані з
Державного земельного
кадастру;
Карти полів або схеми
земельних ділянок;
Документи про площу
оброблюваних земель

Договори на продаж
продукції (зерно, олійні);
Накладні або акти
реалізації продукції;
Банківські виписки про
надходження коштів;
Податкові декларації; Книга
обліку доходів

Операційна діяльність: що саме ви робили і як? Хто був кінцевим споживачем вашої продукції?

Причинно-наслідковий зв'язок

Опис механіки пошкодження та знищення: уникнення оціночних суджень і підкреслення неможливості уникнути події

Використовуйте категоризацію матеріально-технічної бази: нерухомість, обладнання, запаси продукції

Масштаб + тривалість + неконтрольованість + системний вплив

Додавайте емоцію не через прикметники (жахливо, боляче, сумно), а через опис втраченої цінності

Зазначайте ступінь пошкодження і фінансовий еквівалент

Реєстр збитків для України

Пояснення Заявника: опис та обґрунтування належності заяви

Структурувати інформацію і підкріплювати її цифрами (площа, кількість техніки, суми)

Описати регіональний вплив та значущість підприємства: скільки співробітників було, скільки податків сплачували, хто були клієнтами і контрагентами

Хронологічно відобразити події: від дати створення підприємства, підготовки до посівів, до безпосередньо події та її конкретних наслідків

Долучити фото та відео матеріали

Посилатись на офіційні документи:

“... знищення продукції відбулось внаслідок події, яка відбулась внаслідок обстрілу видом зброї, що підтверджується витягом з Єдиного державного реєстру досудових розслідувань...”

“... приміщення є знищеними у відповідності до висновків органів місцевого самоврядування, підтверджених актом комісійного обстеження...”

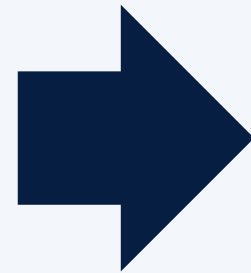
Документування шкоди завданої агробізнесу внаслідок бойових дій

Документування збитків: з чого почати?

Факти втрати та руйнування майна внаслідок збройної агресії

Заява до правоохоронних органів має містити детальний опис відомостей стану майна (зокрема, перелік основних засобів)

Витяг з реєстру досудових розслідувань

Заява може бути скерована до Національної поліції України, Служби безпеки України, місцевої і обласної прокуратури

**акт про пожежу;
акт на виконання робіт з очищення місцевості від вибухонебезпечних предметів розмінування;
документи, які фіксують пошкодження, руйнування, знищення або втрату майна, складені уповноваженими органами (комісіями)**

Якісні та кількісні показники майна

Правовстановлюючі документи на об'єкти:
договір купівлі-продажу;
свідоцтво про право власності;
свідоцтво про право на спадщину;
договір дарування;
витяг з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно;
державний акт на право власності на земельну ділянку

Фінансові документи:
фінансова звітність, баланс підприємства, матеріали інвентаризації

Документи, що характеризують технічний стан об'єкту:
документи з технічної інвентаризації (технічний паспорт);
технічний паспорт на рухоме майно;
акт введення основних засобів в експлуатацію

Гудвіл (ділова репутація)
господарські договори та контракти, інші правочини (за наявності)

Відновлення втрачених документів

**Державна служба
України з питань
безпеки
харчових продуктів
та захисту
споживачів**

**ЦНАП
Державний
реєстратор**

Сервісні центри МВС

**Відновлення документів на
спецтехніку**

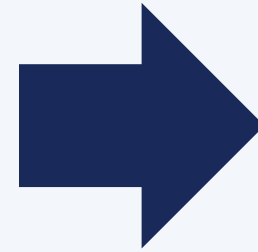
**Відновлення права
власності на будівлі**

**Відновлення документів на
транспортні засоби**

Внутрішня документація підприємства

Обрахунок упущеної вигоди

Головне управління статистики

Довідка про структуру посівів, площі та витрат на вирощування

Інвентаризація

Копії накладних (насіння, паливо)

4. Переліки нерухомості / обладнання / транспорту з вказанням категорії пошкоджень:

- 1 - знищене та не підлягає відновленню,
- 2 - пошкоджене та може бути відновлене, за формою:

№п/п	Адреса	Інвентарний №	Номер/код ОЗ*	Повна назва об'єкта основних засобів	Дата вводу в експлуатацію	Група ОЗ	Рахунок за бухгалтерським	Субрахунок	Кількість, штук	Первісна вартість, грн.	Знос, грн.	Залишкова вартість, грн.	Примітка (1 / 2)

Відомості про земельні ділянки